

**Problemata Evangelica Ut plurimum Emblematis
Coronata. Sive Quæstiones Curiosæ In singula Evangelia
Dominicarum Totius Anni**

Hartung, Philipp von

Egræ, 1689

Problema VIII. Cur ex septem Panibus superfuerint septem Sport , ex
quinque verò Panibus Cophini duodecim? Dominica V. Post Pentecosten.
Sustulerunt quod super a verat at de fragmentis, septem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76102)

mortis, *judicio*; reus erit in novissima die *Concilio*, reus erit per omnem æternitatem *gehennæ*.

§. 9.
Emblema.

Pro Emblemate sit geniulus Furoris ater & audax, qui in diversos suppositos fomites, alterum delicatum & siccum, alterum grossum & humidum scintillas ex chalybe & silice excutit effectu dispari, facile enim fomes delicatus, difficilius verò scintillam grossus concipit; lemma: *in vitio fomes*. Vis cur citius furoris ignem concipiant foventque heri & heræ, quàm famuli & famulæ? fomes in culpa est, quem perversa herorum natura fo-

vet, ut licere sibi putent quicquid libet; irasci, fremere, sævire generosum reputant, quasi hoc sit illustrem & nobilem esse, si naturam spirent igneam, si scintillent, fulgurent, fulminent, cum ex his ipsis ignibus Vulcaniam prodant indolem, & Natales suos oriri demonstrant ex camino Mulciberi, & Luciferi regione.

PROBLEMA VIII.

Cur ex septem Panibus superfuerint septem Sportæ, ex quinque verò Panibus Cophini duodecim.?

DOMINICA V. POST PENTECOSTEN.

Sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem Sportas Marc. 8. v. 8.

§. I.
Variæ causæ, cur ex quinque panibus duodecim cophini, ex septem verò septenæ sportæ remanerint.

X plurimis conviviis hodierni mysteriis illud mihi diligentiori inquisitione dignius videtur, cur ex septem panibus septenæ duntaxat sportæ fragmentorum fuerint collectæ, in altero autem Convivio, quod idem Salvator multiplicatis prodigiosè panibus celebravit, ex quinque panibus duodecim super-

fuerint cophini, cum tamen in hodierno convivio tantum quatuor millia convivarum, in altero verò quinque confedissee numerentur. Quæstionem assimilem apud Divum Ambrosium lego: *Cur quingentis millibus hominum plus redundat, quatuor millibus minus? quia quatuor millia ista triduo cum CHRISTO susceperunt, Et ideo amplioem cælestis pabuli alimoniam receperunt.* At non satisfacit hæc mihi Ambrosiana responsio, nec enim quæro, cur plures

Sanct. Ambrosius lib. 6. in c. 9. Luca.

res panes quater milleni acceperint, quàm quinquies milleni, sed cur ex pluribus panibus pauciores cophini, quàm ex paucioribus remanserint? dicunt alii cum D. Thoma: in primo miraculo tot reliquiæ, quot Apostoli, hic autem septem sportæ, ad indicanda septem dona Spiritûs Sancti. alii docent, ideo inter plures convivas plus remansisse, ut indicaretur; quò pluribus confertur elemosyna, eò magis dona cœlestia crescunt & largitoribus suppetunt. aliis placet, ideo plus superfuisse miraculosi panis, quia quò plures ad postulanda cœlestia beneficia conveniunt, eò amplius singuli accipiunt, vel quia in primo convivio major erat accipiendi libertas, ait namque Evangelista oblatum fuisse singulis, *quantum volebant.* in hodierno verò nulla libertatis similis fit mentio, quare & minus remanet, experientiâ enim constat, minus cibi portionisque absûmi, cum portio fumentium non restringitur, sed fumentium finitur libertati. Verùm ex omnibus responsionibus unicam ego & maximè genuinam ex Evangelistarum verbis arbitror desumendam. Marcus enim ait panes septem à discipulis distributos fuisse: *dabat discipulis suis, ut apponerent, & apposuerunt turbæ* Marci 8. v. 6. Joannes verò aquilino oculo observat quinque panes in quinque millia hominum non per discipulos, sed ab ipsomet JESU fuisse appostos: *accepit ergò JESUS panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus. similiter & ex piscibus quantum volebant* Joann. 6. v. 11. nimirum in manibus Domini crescunt munera, minuuntur verò in manibus ministrorum, hiscè enim semper aliquid adhæret, ut minus in subditos proveniat. Habent ministri quantumcunque puras

porrectasque manus, pauciores nihilominus ex iis comedent & minus supererit, quàm si de manibus dona profluant Dominorum. quàm si ego hodie veritatem tot expresse figuris, quot sportas impletas legimus fragmentis, sportulam meruisse putabo & sperabo.

Convivium hodiernum meditato Basilius Seleucus orat. 33. li- quidam in se non tam ventris quàm oculorum orexin excitari sensit, ideoque exclamavit: *ò quas tunc res videre fuit! panes pariebant panes, & mensæ alimento extemporario differtæ erant; panes absque rusticano sudore parti non despicis erumpebant, sed de Domini manu efflorescebant.* Manus Domini divitis in omnes multiplicârunt annonam, eamque in tantum fecerunt excrecere, ut ex paucioribus panibus plures vescerentur, & copiosiora colligerentur fragmenta. quod si per ministrorum manus transire debeant munera, semper fient minutiora. Quærebat amissas patris sui asinas Agazo Saul, cumque easdem diuturno exantlato labore invenire non posset, consilium à comite servo accepit, adiret commorantem in vicinia prophetam Samuelem, ejusdemque super asinarum amissarum statu oraculum exploraret. Renuit Saul adire Samuelem, causam prætendens, quòd absque munere comparere rusticum & frustra- neum censebat: *Sportulam non habemus, ut demus homini DEi, nec quidquam aliud.* at non despondet idcirco animos famulus, quin Saullem animans, quartam partem stateris (nostrates octo cruciferos) protulit, & tantillo æris animum Samuelis conciliari posse asseveravit: *ecce inventa est in manu mea quarta pars stateris argenti.* Habebat Saulis pater Cis familiam amplissimam, auri argentique copiam non modi-

§. 2.
Figura prima famulæ Saulis r. Reg. 9. v. 8.

cam, ut vult Abulensis, dederatque dubio procul famulo liberale sustentando filio viaticum, cur ergo tam parum pecuniæ superfuit ad munusculum Vati offerendum? patet causa ex verbis famuli: *ecce inventa est in manu mea quarta pars stateris argenti.* non in Crumena, sed in manu ait hic minister inventam esse pecuniam, unde mirum non est, tam parum fuisse, minuitur enim quidquid per ministrorum manus transit. *in manu mea.* quidquid servilis attingit manus, mancum reddit, minuit & arrodit, quod enim corvo rostrum est, hoc ministro est manus.

§. 3.
Figura secunda.
Corvus & Angelus
Eliam pascentes.

Panem & carnes corvus Eliæ bis quotidie ad torrentem Carith deferebat, ut videre est 3. Reg. 17. at verò Angelus sub Junipero non nisi semel panem detulit, quo ita Prophetam confortavit, *ut in fortitudine cibi illius quadraginta diebus totidemque noctibus potuerit ambulare.* Cur apud torrentem famem bis quotidie Eliæ patitur, sub junipero autem frugali merendula famem quadraginta dierum compefcit? Causam in Ministrorum diversitatem refundit Divus Augustinus. *Panis iste sub Junipero erat confectus manibus Angelorum, & ob hoc habebat virtutem reficiendi per multos dies semel sumtus.* non erat minister iste famelicus, adeoque ab ejus manu dona quantumvis parva magnam imbibebant satietatem. at verò minister corvus ciborum avidissimus Solo cibi tactu vim quodammodo satiandi exfugebat; nimirum quidquid per famelicorum transire debet manus ministrorum, penuriam quandam imbibit, itaque extenuatur, ut nec satiare possit, nec redundare.

§. 4.
Figura tertia
Manna ministris

Ex pane angelicis manibus confecto & Eliæ allato cogitationem transferamus ad manna coelo

depluum, & saturandis tricies centenis hominum millibus præparatum, de quo ita Moyses Exod. 16. v. 16. *hic est sermo quem præcipit Dominus, colligat unusquisque ex eo, quantum sufficit ad vescendum.* Angelicis panis iste manibus pinsebatur, unde & *panis Angelorum* dictus est, & è nubibus liberalissimè destillabatur; cur ergo in ea non fuit æstimatione, ut per ministrorum manus distribueretur, sed jubetur unusquisque suis sibi manibus ad satietatem & libitum tollere & fumere? nolebat munificus DEUS innatae ministrorum cupiditati favere, per quorum manus, si manna dispensatum fuisset, ausim dicere, omnibus vix suffecturum ad vescendum. nulla enim Angelorum solertia, nulla cœlorum magnificentia sufficeret, nulla donorum redundantia expectari posset, si manna per ministrorum manus communicaretur; ut ergò deficiat nulli, sufficiat omnibus, *colligat unusquisque ex eo quantum sufficit.* Oculatissimè Sixtus senensis perspexit nullam in Rege sufficere providentiam, si in ministro regnet infidelitas: *cecudit perspicacitas principis, quando in dispensatore regnat avaritia.* In eandem sententiam Cassiodorus scripsit: mutant quamlibet Regum liberalitatem ministrorum man⁹, & sicut fontis puritas per limosa corumpitur, sic affluentia boni Regis avaris distributionibus immutatur.

Quamvis enim Rex aliquis Angelo similior quàm homini videatur, quod si tamen ministros fortia- tur infideles commodique proprii studiosos, exigua in subiectos felicitas redundabit. Expressam hanc insigni cum acumine veritatem in paralytico ad piscinam probaticam deprehendo, hic enim ipsos triginta octo annos prope fontem fanitatis ægrire coactus est, quamvis

ad distributionem nequaquam commissū.

Sixto tom.
6. Biblioth.
Cassiodorus lib. 12.
Var. lect. 11.

§. 5.
Figura quarta & quinta.
Langvidus ad probaticam & populus in deserto.

Angelo

Angelus cœlo frequenter descenderet, & aquam in langvorum medicamentum moveret, quia hominem non habebat, à quo in piscinam demitteretur: *Domine hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam* Joann. 5. v. 7. ò quot calamitosi subditi eandem hodiè repetunt nœniam: Domine hominem non habeo! etiam si gratiarum mare moveatur, etsi munera in subditos effundi præcipiantur, etsi Tu sis sicut Angelus DEi, at hominem non habeo, fidelem ministrum non video, qui tuarum me participem reddat gratiarum. Angelum DEus constituerat Israëlitiçi populi ductorem, cujus consilio industriæque in terram promissionis induceretur: *ecce ego mitto Angelum meum, qui præcedat te & custodiat in via, & introducat in locum* Ex. 23. v. 20. & 23. nihilo minus quadraginta annorum spatio oberrare populus in deserto debuit, cumque Palæstinæ proximus esset, redire in solitudinem per viam maris rubri iussus est, eò quòd decem exploratorum verbis plus æquò credidisset, nimirum etsi dux populi Angelus sit, nisi tamen ministri pariter probi sint fidelesque, omnis ad felicitatem aditus intercluditur, abeuntque retrorsum, & in pejoru ruunt omnia.

§. 6.
Figura
Sexta Tri-
butum Cæ-
sari & non
ministri
reddendū.

Cum mitissimus cœli terræque moderator Homo DEus legem tributariam autoritate suâ confirmaret, hinc usus est verbis: *reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari* Matth. 22. v. 21. cur non dicit: reddite exactoribus Cæsareis tributa, sed Cæsaris nomen interponit, & exactores per quorum manus tributa Cæsari redduntur, omittit? quia optimè nôrat longè tolerabilius jucundiusque fore subditis, si tributa solverentur non ministris, inter quorum manus certius est naufr-

gium, quàm inter duos scopulos & vortices aquarum, plusque periculi à voraci & insatiabili exactorum charybdi imminet, quàm à quacunque sæviente æquoris tempestate. Regis Theodorici hæc phrasis est & sententia apud Cassiodorum lib. 4. ep. 19. *portus nostros navis veniens non exparvesceret, ut certum possit esse naufragium, si manus exigentium non incurrerent, à quibus plura affliguntur damna, quàm soleant nudare naufragia, evadi tempestas potest, à rapaci verò exactorum avaritia nullus est qui effugiat, ait* Doctissimus Silveira. paucos reperire in aulis est Josephos, de quibus Sacer aliquis historicus possit attestari: *omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti, & intulit eam in ærarium Regis* Gen. 47. tam rarus minister est, qui omnem pecuniam inferat in ærarium Regis, ut velut prodigium quodpiam in Sacras referri debeat tabulas. *Omnem pecuniam intulit in ærarium Regis.*

Miraculum fuit, quòd cum Dominus ipse tributum solvere ad occasionem scandali prævertendam decrevisset, Petrum ad mare miserit, ut ex capti piscis ore staterem exigeret: *vade ad mare & mitte hamum, & eum piscem qui primus ascenderit tolle, & aperto ore ejus invenies staterem, illum sumens da eis pro te & me.* Matth. 17. v. 27. unde stater in ore piscis? an in maris fundo reptus, an in ore piscis creatus est? creatum censet glossa interlin. *mira potentia, quâ hoc dicendo creavit staterem.* potuit quis neget à pisce inveniri, verum etsi inventus fuisset, miraculo adhuc opus erat, ut voracissimum animal illicò staterem non deglutiret, inque ventrem trajiceret, solet enim piscis quidquid ore apprehendit, stomacho transcribere. Mirum proinde staterem à pisce exhiberi ad solvendum tributum,

Sylv. tom.
4. l. 6. c.
15. q. 8.
Num. 50.

§. 7.
Figura ul-
tima Sta-
ter in ore
piscis.

Padill. in
Habac. 2.
annot. 8.
discurs. 1.

tum, quia res nova & admiranda est, inquit Ildephonfus, Padille, ministrum inveniri, qui pecuniam, quam principi extrahit ex subditis, in ore habeat, Syncerè fatendo, quantum à subditis contributum sit, & non potius trajiciat in ventrem, inque proprium convertat emolumentum.

Did. Nyfl.
Dom. 4.
Quadrag.
§. 6.

Observavit ex Sancto Gregorio Nysseno homil. 14. in Cant. Didacus Nyssenus sponsam in canticis ex hoc potissimum capite dilaudari, quod & caput & manus haberet aureas: *caput ejus aurum optimum* Cant. 5. v. 11. *manus illius tornatiles aureæ* Cant. 5. v. 14. quia videlicet ingens hæc raritas est, totóque altior mundo ea Curia cui & caput (sive princeps) est aureum, & manus, (seu ministri) aureæ, nec manus pice & visco ad confiscanda bona subditorum sunt illitæ, sed ad distribuenda principis munera tornatiles, promptæ scilicet paratæque.

Sed jam manum ego de tabula, imò de sporta tollo, proque veritate quam dixi, sportam aliam non expeto, quàm illam Pauli ex manibus

Aretæ Regis fugitivi, de qua ipse: *in sporta demissus sum per murum, & sic effugi manus ejus.* in sporta præstat fugere, quàm in sportularum ministros Regis incidere, à quibus non septem sportas gratiarum colligas, sed unicum semper accipias corbem, in quo (ut dicere solemus) grande nihil.

2. Cor. 11.
v. 33.

Problematis hodierni coronamentum sint multæ Manus, per quas farina aut Saccharum contusum datatim traducendum est, cum epigraphe: *heret ubique aliquid.* Ardens item Cereus qui splendorem suum in sphaeram diffundens, minorem semper minorémque lucem projicit cum lemmate: *decrescit eundo.* Habet se pecunia, non ut fluvius qui eundo crescit, sed ut lux quæ decrescit eundo, quod enim per plures iverit manus, eò minor evadet; probatum est.

§. 8.
Emblema.

—§§§§—)o(—§§§§—
—§§)oo(§§—
§§
‡

PRO-